

Yahudilikte komşunu sevmenin anlamı nedir?

Kutuplaşmanın arttığı ve insanların kendi yankı odalarına çekildiği bir dünyada, Yahudilik düşmanımızı değil komşumuzu tanımamızı talep eder. Komşuyu sevme emri sosyal sınırları aşar, çünkü sadece kendi grubuna ait olanlar için değil, toplumun tüm üyeleri için bir sorumluluk kültürü talep eder.

"Komşunu kendin gibi seveceksin" emri Tevrat'ta yer almasına rağmen (Lev. 19:18), genellikle Hıristiyanlıkla ilişkilendirilir. Bu, Yahudiliği bir yasa dini olarak tasvir eden yüzyıllar süren Yahudi karşıtı polemiklerin bir sonucudur. Oysa Yahudilik için hem Tanrı sevgisi hem de insan sevgisi kadar merkezi önem taşıyan çok az emir vardır.

Komşu sevgisini emreden kısım Tevrat'ın Kutsallık Yasası olarak adlandırılan bölümünde yer alır. "Kutsal olacaksın, çünkü kutsal olan Ben, Tanrının Ebedi'yim" (Lev. 19:1) - ve ardından ibadette ve sosyal alanda emredilen davranışların uzun bir listesi gelir. Sadece toplumdaki savunmasızların, yani yoksulların, dulların, yetimlerin ve yabancıların haklarının korunmasını sağlayanlar Tanrı'yı taklit ederek kutsallık için çaba gösterebilirler. Dini emirler (mitzvot) Tanrı'ya karşı yerine getirilmesi gereken görevler (yani ibadet ve kült emirleri şeklinde) ve diğer insanlara karşı yerine getirilmesi gereken görevler olarak ikiye ayrılır. Emirlerin yerine getirilmesi, dindar bir kişinin kesiştiği dikey ve yatay bir eksen oluşturur. Kutsallık kavramı bu nedenle kişinin komşusunu kendisi gibi sevme yükümlülüğüyle bağlantılıdır.

Ama benim komşum kim? Burada kastedilen kardeş, kız arkadaş, erkek arkadaş, ne yakın ne de uzak insanlar ("bir kişi hariç") değil, önünüzde duran kişidir. Ve komşuyu sevme emri sevgi ile ilgili değildir. Levililer 19:18'in bağlamı şöyledir: "Kendinden öç almayacaksın, halkının çocuklarına kin beslemeyeceksin, ama komşunu kendin gibi seveceksin. Ben Ebedi Olan'ım". Yani bu, daha önce

bir çatışma yaşanmış olan bir kişiyle ilgilidir. Yine de komşumuzdaki ilahi görüntüyü tanımalı ve ona saygıyla davranmalıyız.

Sevme emri bir sevgi duygusu değil, diğer kişinin de haysiyet, saygı ve eşit haklara sahip olduğuna dair bir sorumluluk bilinci talep eder. Bir insan topluluğu ancak komşuya duyulan sevgiye dayandığı takdirde işlevini yerine getirebilir. Toplumdaki bu aktif sorumluluk ilkesi, komşuyu sevme emrinin dini gerekçesine atıfta bulunmasalar bile, ateist Yahudiler için de derinlemesine içselleştirilmiş bir değerdir. Sekülerleştirilmiş bir biçimde bu, geçmişteki ve günümüzdeki birçok farklı toplumsal hareketin öncülerinin ve aktivistlerinin büyük bir kısmının Yahudi olmasıyla ifade edilir.